HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ג) **חדש תאכלו.** משמע לכילתכם הוא חדש תהיו נמצעים: **גגניפא.** גבה: **היינו דלמיא אם לא שכב הנקי.** לא כפל ואם שכב לא הנקי אלא מכלל ברכה אתה שומע קללה לתי מקום לסמוך ליה ואת כי שטית וגו' הוסה לה מפרש ליה קללה מקבועה קמייתא אלא מקבועה דכתריה קאי לסמוך ליה והשביע הכהן את האשה שמין בה אלה והקמייתא מקבועה שמין בה אלה לסוטי כתיב והשביע אותה הכהן ו וגו' ולא פי' קללה אלא מכלל ברכה: **אלא נרבי חנינא.** ואם שכב הנקי מיבעי ליה: **הנקי בתיב.** אלא יו"ד למידרשים ממקרא מקבועה לשבועה אם לא שכב אתה נקייה. ומסורת נמי מידרים מקבועה קמייתא למשדיה אקרא דסמריה ולמימר הנקי ואת כי שטית כלומר אם שטית תתנקי: **אלא נרבי חנינא.** אלא נעי כפילה למה לי למיכתב כי אתי ליפנא ואיכא למידרשים הכי והכי נכתוב מ) תמיה אי לשון אמר: **סד"א מנוס הוא גב' וכו' ואי עבד כחד מנייהו עבד.** דריש קרא נמי בליפנא דתנא כתיב לא כתיב אם יתמנא בו למשמע מיניה הא אם לא יתמנא לא יטהר אלא הוא יתמנא בו ואיכא למימר לשון ניוול בעלמא הוא: **והוה טעהו על הטמא וגו' למה לי.** לאו לרבי חנינא פריך אלא לדבעי הכל נעי לה: **למעוטי שני.** אלא לייתי הזאתו מטומאתו: ס"ג **אלא היכא דעבד בשלישי ובשמיני דקא מפיש בימי טהרה אימא שפיר דמי.** ולא גריס ברביעי ובשמיני דהא ולאי שפיר דמי דכל מה שמצטרף הזאה לטומאה מין כך כלום ובלבד שלא ירבה ושלא ימעט בימים שבין הזאה להזאה כדאמר גבי כהן הפורס שבעה לפני יום הכפורים (יומא דף ח:) בשלמא לשון שמע שלישי שני שמע שלישי ואע"ג דליכא למפוקי נמי שמע שביעי אלא יותר הוא ואי גרסי' שכי לענין מלות הזאה דומה הוא לדגרסינן: **דקא מפיש בימי טהרה. מתני' שלא טעעו.** שלא הוא הטעה את עצמו וכיון דלא פירש ו) לאו כל כמיניה דהוו להו דבריס שבלב ז): **לאחר שיחלוץ ליך יבמיך.** קסבר אבי מנא מין קידושין תופסין ביבמה לשוק ח): **חייבו מקודשת.** דהוה ליה דבריס שלא נאו לעולם ועכשיו אין בידו לקדשה: **גמ'** מחובר אינו מייב בתרומה דרשאת דגוך כתיב (דבריס יח) מידי דמידגן שנתפך בכרי הלוך לא חל אם תרומה על התלוש שהופרש עליו ונטל הוא ליד כהן ויכול לתרום עליה ממקום אחר וכולה תולין והמחובר שהופרש עליו לא נתקן ולכשיתלוש ליך לתרום: **פירות ערוגה זו מחוברים.** כלומר לו שמחר פירות ערוגה זו מחוברים יהיו תרומה כו': **ונפלגו מהו.** שהרי תרומה למפרע מי הוי כמקדים דבר שלא נא לעולם לו לא: **כל שבידו.** כי האי שבידו לתלוש ולהפריש מיד: **ליך** חרב תאכלו אמר רבא ט)מילחא גללניתא נהמא דשערי אקושא ובצלי דאמר מר פת פורני חריבה במלח ובצלים קשים לגוף כחרבות בשלמא לרבי חנינא בן גמליאל היינו ג)דכתיב [1]אם לא שכב איש אותך ואם לא שטית טומאה תחת אישך הנקי אלא לרבי מאיר חנקי מיבעי ליה ד)אמר ר' תנחום ה)הנקי כתיב בשלמא לר' מאיר היינו דכתיב הנקי אלא לרבי חנינא ב"ג למה לי אצטריך סד"א אם לא שכב איש הנקי ואם שכב לא הנקי ולא חנקי אלא ו)איסורא בעלמא קמ"ל בשלמא לרבי מאיר היינו דכתיב [2]הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא וגו' אלא לרבי חנינא ב"ג למה לי אצטריך סד"א מצות הזאה בשלישי ובשביעי והיכא דעבד בחד מינייהו עבד ז)קמ"ל [א] [3]והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי למה לי אצטריך סד"א שלישי למעוטי שני שביעי למעוטי ששי דקא ממעט בימי טהרה אבל היכא דעבד ח)בשלישי ובשמיני דקא מפיש בימי טהרה אימא שפיר דמי ט)קמ"ל וחטאו ביום השביעי למה לי אצטריך סד"א הני מילי [ב] לקדשים אבל לתרומה בחד נמי סגיא קמ"ל:

מתני' י)ג המקדש את האשה ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לויה והרי היא כהנת עניה והרי היא עשירה עשירה והרי היא עניה הרי זו מקודשת מפני שלא הטעתו. יא)האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר או לאחר שתתגיירי לאחר שאשתחרר או לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך או לאחר שתמות אחותיך לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת יב)וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה הרי זו מקודשת לי אינה מקודשת. יג)(אם היתה אשת חברו מעוברת והוכר עוברה דבריו קיימין ואם ילדה נקבה מקודשת): **גמ'** יד)תנן התם טו) אין תורמין מן התלוש על המחובר ואם תרם אין תרומתו תרומה בעא מיניה רב אסי מר' יוחנן טז)אמר פירות ערוגה זו תלושים יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחוברים יהיו תרומה על פירות ערוגה זו תלושים לכשיתלשו ונתלשו מהו א"ל כל שבידו לאו במחוסר מעשה דמי איתיביה האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר לאחר שתתגיירי לאחר שאשתחרר לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך לאחר שתמות אחותיך לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת בשלמא כולהו לאו בידו אלא גר הוי בידו גר נמי לאו בידו דאמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן

בשלמא לר' חנינא בן גמליאל היינו דכתיב **אם לא שכב הנקי. פירש** בקונטרס שלא כפל אם שכב לא הנקי אלא מכלל ברכה אתה שומע קללה לתי מקום לסמוך ליה ואת כי שטית וגו' הוסה לה מפרש ליה קללה מקבועה קמייתא קאי לסמוך ליה והשביע הכהן את האשה שמין בה אלה וגו' ומקבועה קמייתא אין בה אלה לסוטי כתיב והשביע אותה הכהן ולא פירש בה קללה אלא מכלל ברכה וקאה להה כל תנאי מצני גד ומצני לחונן גמרי' ות"כ בעינן ח) הן קודם ללאו והכא הוה לאו קודם להן דאם אם שכב כתיב הכא אם לא שכב כתיב התם ולא דמי דהתם יעבדו אתו רוצים שיעבדו ואם לא יעבדו יפסידו כך אתו רוצים ט) שמתקיים דבריס שלא שכב אים אותה וחזו הן ואם שכב תפסיד וחזו לאו: **הנקי בתיב.** פירש בקונטרס והכי קאמר י) ואם לא שכב הנקי ואם שכב חנקי ואת כי שטית דקאי חנקי אותה כי שטית דכתיב בתריה וקאה לת"כ הוה ליה מעשה קודם למעשה לכן פר"י דלא קאי כלל אותה כי שטית דכתיב בתריה אלא הנקי וחזו כלילו היה כתיב חנקי יא) והכהן היה מוזר וכופל אם שכב חנקי יב) והשתא הוי תנאי קודם למעשה:

ט) [**חנקי בתיב.** פי' ר"ח דהש"ק [2] אם לא שכב וגו' משמע אימר לכולהו משמע אמת אימר[ג] ואת כי שטית וגו' מבלעדי אימר לכולהו אלמי ממנו[ד] והוי תנאי קודם למעשה[ה] ופע"ג דהוי לאו קודם להן הא אמרינן מהכא (סנהדרין נב: נג.) פותחין בזכות תמילה]: ת"י

בשלמא לר"מ היינו דכתיב **הוא יתחטא וגו' ואם לא יתחטא.** תימה מה ענין זה י) למחלוקת לפילו לר"מ למה לי והלא כתיבה מקומות כתיב (ויקרא יד) וכתב במים וטהר ולא כתיב לומר ואם לא יתמך לא יטהר ו"ל דלא דמי דהתם מילתא דפשיטא כיון דמצוה הוא שנוה הקב"ה אם לא עשה לא יצא אבל הכא משמע קלת שהוא לשון תנאי מלכתיב הוא יתחטא וחזו כלילו כתיב אם לא יתחטא בו יטהר ולא כתיב ויתחטא ויטהר ואו הוי ליווי כמו ולמך וטהר: **אין תורמין מן התלוש על המחובר.** פי' בקונטרס המחובר אינו מייב בתרומה דכתיב (דבריס יח) לשאיר דגנך דבעינן מידי דמידגן ות"כ הוי מן המיוב על הפטוח וקאה לאם כן לדבריו בתלוש נמי קודם שנתמרח לא הוי תרומה שהרי לא מידגן ולימא דהא אמר בעלמא (עירובין דף לא:) מעשר לשון שהקדימו בשולים פטור מתרומה גדולה דמשמע דמעשר ע"ק מהשיח לאמר (תרומות פ"ג מ"י) התורם מדבר שנגמר מלאכתו דהיינו אחר מירוח על דבר שלא נגמרה מלאכתו והיינו קודם מירוח תרומתו תרומה[ו] לכ"ע

לר"י הא דמחובר פטור ונקיט לן מדכתיב ט)ממנו[ז] דדריס נספרי[ח] ממנו ולא מן המחובר דהא קרא בתלוש מיירי[ט] וע"כ אתא למימר ממנו אפילו בדיעבד נמי אמור דאי משום לכתחילה אתא תיפוק לי משום דכתיב דגנך ומחובר לאו מידגן הוא שלא אמר שהופרש עליו לא נתקן ולכשיתלוש לריך לתרום: **פירות ערוגה זו מחוברים.** כלומר לו שאמר פירות ערוגה זו מחוברים יהיו תרומה כו': **ונפלגו מהו.** שהרי תרומה למפרע מי הוי כמקדים דבר שלא נא לעולם לו לא: **כל שבידו.** כי האי שבידו לתלוש ולהפריש מיד: **ליך** מינה לפסול אפילו בדיעבד במחובר והיה למעשר שבתלוש למטני בדיעבד מיירי בתלוש וקודם מירוח

ס"א: היינו לכתחילה דעדיף טפי. תוס' ימנות מס ע"ב. ד. וההוא [דהוי קרו ליה בר ארמאי] כבר קיבל עליו מצות בפני ב"ד, אלא שלא טבל בפני ב"ד. רשב"ם. ה. וכמו שחשו לנעילת דלת בפני לוזין (סנהדרין ג.). חשו נמי לנעילת דלת בפני גרים. תוספות ימנות מו: ד"ס מפני. ו. ומהאי קרא הוא דנפקא להו בפ"ב דכריתות (דף ט.) דמקבלים גרים בזה"ז אע"ג דליכא הרצאת דמים. רשב"ם ימנות מו ע"ב. ז. דבפרק החולץ משמע דבעד המשתחרר צריך טבילה ולא סגי ליה בטבילה ראשונה וכיון דבעי טבילה בעי נמי שלושה וכו' ואע"ג דפרישית דעיקר מצות שלשה בשעת קבלת מצות במשוחרר נמי שייך קבלת מצות. תוס' הרא"ש. ח. אע"ג שצריך לקבל עליו מצות שלא היה חייב בהם מתחילה כגון איסור אשת אב (סנהדרין נח:) ובא על אמו וכו'. י"ל כיון שהיה חייב ברוב מצות אין צריך ג'. תוספות טוך.

מיד. והרי גר. שבא להתגייר ותנן לאחר שאתגייר אינה מקודשת.

מסורת הש"ס

ג) חולין קיג., ג) יומא פ:, ניטין ם., ג) שבועות לו. ע"ש קטנה ו"ת, ד) [ע" פי' משנה וטוב בעיניך ערך נכנס], ה) נכתם לקמיה יסורים, רש"ש. ועיין מהרי' שלג"ל, וגליוני הש"ס], ו) [עי' תוס' יומא ח. ד"ה מקשינן], ז) לעיל כ., ח) ב"מ טו: יבמות נב: נג: כתובות נח:, ט) [ממה בעי"ב לא שנו אלא שלח לאחר מעשרה כו' ושוגיא מוכח דלא נרסי' להך פיפא דמנחה וכ"מ בתוי"ט וכ"כ מהרש"ל] [וכבמ"ע ולפי"ל ליתא כל הך פיפא, ועוקך בדפוס נלפולי כנרסאי ע"פ הרמב"ם בפיהמ למשניות, ועיין בשיטי מקובלות שבמנחה, ובמיוחר הגר"ח בשו"ע סי' קוף סימן מן י) תרומות פ"ג מ"ה, ל) [ליכול מן למידרשים הכי והכי נכתוב מ) תמיה אי לשון אמר: **סד"א מנוס הוא גב' וכו'** ואי עבד כחד מנייהו עבד. דריש קרא נמי בליפנא דתנא כתיב לא כתיב אם יתמנא בו למשמע מיניה הא אם לא יתמנא לא יטהר אלא הוא יתמנא בו ואיכא למימר לשון ניוול בעלמא הוא: **והוה טעהו על הטמא וגו' למה לי.** לאו לרבי חנינא פריך אלא לדבעי הכל נעי לה: **למעוטי שני.** שלא ייתי הזאתו מטומאתו: ס"ג **אלא היכא דעבד בשלישי ובשמיני דקא מפיש בימי טהרה אימא שפיר דמי.** ולא גריס ברביעי ובשמיני דהא ולאי שפיר דמי דכל מה שמצטרף הזאה לטומאה מין כך כלום ובלבד שלא ירבה ושלא ימעט בימים שבין הזאה להזאה כדאמר גבי כהן הפורס שבעה לפני יום הכפורים (יומא דף ח:) בשלמא לשון שמע שלישי שני שמע שלישי ואע"ג דליכא למפוקי נמי שמע שביעי אלא יותר הוא ואי גרסי' שכי לענין מלות הזאה דומה הוא לדגרסינן: **דקא מפיש בימי טהרה. מתני' שלא טעעו.** שלא הוא הטעה את עצמו וכיון דלא פירש ו) לאו כל כמיניה דהוו להו דבריס שבלב ז): **לאחר שיחלוץ ליך יבמיך.** קסבר אבי מנא מין קידושין תופסין ביבמה לשוק ח): **חייבו מקודשת.** דהוה ליה דבריס שלא נאו לעולם ועכשיו אין בידו לקדשה: **גמ'** מחובר אינו מייב בתרומה דרשאת דגוך כתיב (דבריס יח) מידי דמידגן שנתפך בכרי הלוך לא חל אם תרומה על התלוש שהופרש עליו ונטל הוא ליד כהן ויכול לתרום עליה ממקום אחר וכולה תולין והמחובר שהופרש עליו לא נתקן ולכשיתלוש ליך לתרום: **פירות ערוגה זו מחוברים.** כלומר לו שאמר פירות ערוגה זו מחוברים יהיו תרומה כו': **ונפלגו מהו.** שהרי תרומה למפרע מי הוי כמקדים דבר שלא נא לעולם לו לא: **כל שבידו.** כי האי שבידו לתלוש ולהפריש מיד: **ליך** מינה לפסול אפילו בדיעבד במחובר והיה למעשר שבתלוש למטני בדיעבד מיירי בתלוש וקודם מירוח תרומתו תרומה[ו] לכ"ע

תורה אור השלם

1. וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל הָאִשָּׁה אִם לֹא שָׁכַב אִישׁ אֹתָךְ וְאִם לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה:
במדבר ה יט

2. הוּא יִתְחַטָּא בּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר וְאִם לֹא יִתְחַטָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִטְהָר:
במדבר יט יב

3. וְהִזָּה הַטָּהֹר עַל הַטָּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחִטָּאוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר בָּעָרֶב:
במדבר יט יט

גליון הש"ס

גמ' אמר פירות ערוגה. לפעי"ד ה"ה אם אמר פירות ערוגה זו נכשיתלשו יהיו תרומה על פירות ערוגה זו כשיתלשו ע' תוס' ריש מעילה ד"ה שמתען וכדלמה:

תוס' ר"י הזקן

מתני'. שלא הטעתו. הוא הטעה את עצמו [וכיון] דלא פריש דברים שבלב אינו דברים. לאחר שיחלוץ. קסבר האי תנא אין קדושין תופסין ביבמה לשוק. אינה מקודשת. דהו"ל דבר שלא בא לעולם ועכשיו אין כחו לקדשה. **גמ'.** מחובר אינו חייב בתרומה דדגן כתוב ודגן נאסף בכרי משמע ותורם מן המפורז על החיוב הוא טבל ביד ישראל. ומן החיוב על המפורז הוא טבל ביד כהן. לכשיתלשו ונתלשו. מי חיילה עליה שם תרומה למפרע. ופירות ערוגה. כלומר או שאמר פירות וכו'. כל שבידו. לתלוש ולהפריש

מוסף רש"י

מילחא גללניתא. מלח גסה (חולין קיג.). **הנקי כתיב.** כלל יו"ד למשמעת הנקי אם לא שכב, ומלמוד הכי טומאה תחת אישך הנקי (סוטה יז.). הנקי כתיב בלא יו"ד כמו חנקי וקאי אקרא דכתיב בתריה ואת כי שטית, למשמע הכי חנקי ממש כמתכריס הלמה ואת כי שטית (שבועות לו.). **האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר כו' אינה מקודשת.** מין להשמע לא מפני כח קדוש, לפי לקמיה נמי לא מפני, לפי מחם מקנה דבר שלא נא לעולם (ביבמות צב:).

מוסף תוספות

א. דרוש בה [שהכהן]. תוס' הרא"ש. ב. הנקי כתיב הכל לשון נקיון ויש לפרשו בשני ענינים. תוס' הרא"ש. ג. נקיה כמו בני גד ובני ראובן בארץ הגלעדי הנקי ממנו. ס"ס. ד. כמו יצא פלוני נקי מנכסיו כלומר הנקי מאישך ולא ישאר לך וכו'. תוס' טוך. הנקי מלשון ונקתה לארץ תשב [ישעיה ג' כו'] כלומר ישאר גופך נקי מנשמתך. רשב"ם. ה. דכתיב מבלעדי אישך בתר כי שטית דהוי תנאי קודם למעשה. תוס' הרא"ש. ו. וכי כתיב דגנך היינו לחייבא ולקבועות מעשרות. ריטב"א. ועי"ש יסוד נדבי רש"י. ז. והרמותם ממנו תרומת ה'. תוס' הרא"ש. ח. כדכתיב לעיל מיניה כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר דלשון קיחה משמע דבר הניקח ביד. ס"ס.

מבאן שיך לעמוד הבא א. ופתוס' טוך כתוב. אבל בשעת טבילה לא בעי. ב. דאין דרך הטובלים להביא עמהם שלשה. תוס' הרא"ש. ג. ומדרבנן

א) [מיי' פי"ג מהל' פיה והלכה ה]:
ב) [מיי' שם הלכה ב]:
מב ג מיי' פ"ח מהל' מחוסרי הלכה ו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן לח סעיף כל:
ד) מג ד מיי' שם פ"ו הלכה יד סמג שם טוש"ע אה"ע סי' מ סעיף ה:
מד ה מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סעיף ח:
מה ו מיי' פ"ח מהל' תרומות הלכה ט טוש"ע יו"ד סי' שלח סעיף יה:

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה בשלמא וכו' אלו רוצים שיתקיימו דבריה שלח שכב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' והזה הטהור על הטמא. נ"ב ל"ל ומטעו ביום השביעי: [ב] שם ה"ט לקדשים כו'. נ"ב למקדש: